

Fastelavns søndag 2023

9.30 i Dannemare kirke og kl. 11.00 i Vestenskov kirke med nadver

Salmer:

747 Lysets engel

13 Måne og sol

141 Mig lyster nu at træde

142 Kom, følg i ånden med

29 Spænd over os dit himmelsejl

Nadversalme i Vestenskov: 474 Jesus Krist

Prædikant: Henrik Gade Jensen

I mange foreninger og fællesskaber er der et slags optagelsesritual. For at blive medlem skal man gennemgå et ritual, aflægge en prøve eller gøre sig fortjent til det.

I gamle dage havde gilder og laug en lang række ritualer for, når et nyt medlem skulle indlemmes i fællesskabet. Der var også svendeprøver, som bestod i mere end blot at præstere et svendestykke. I rockerbander skal man begå "grov personfarlig kriminalitet" for at blive en del af banden og i øvrigt stå til ubetinget tjeneste for ældre medlemmer i en årrække.

Loger kan også have mere eller mindre sakrale optagelsesriter.

Da jeg var i civilforsvaret, blev alle nye rekrutter rutinemæssigt smidt i åen med uniform på. Men det gav sammenhold og var ens for alle.

Også for at blive dansk statsborger skal man præstere noget, nemlig aflægge og bestå en prøve der viser kendskab til dansk kultur og historie

x

I kirken har vi et ældgammelt optagelsesritual.

Det er det vi hører om i dag. Det, som Jesus beder Johannes om. Det er dåben.

Dåbshandlingen afgør, om man er kristen.

x

Når vi har barnedåb i en af vore kirker, og barnet er blevet døbt, så sætter jeg i den elektroniske kirkebog også et flueben ud for barnet, hvor der står "medlemskab af folkekirken".

Ingen er nemlig medlem af folkekirken som nyfødt.

Det bliver man først med dåben.

Og de børn, hvor forældrene vælger ikke at døbe barnet, bliver ikke medlem af folkekirken, og kan først blive det ved en dåb.

Dåben er vores optagelsesritual i folkekirken.

x

Og jeg synes, det er en meget smuk og meget symbolsk handling.

Den er meget symbolsk, fordi den er usynlig. Man kan ikke se, om barnet er døbt eller ej efterfølgende.

x

Da Jesus kommer til Johannes og vil døbes, reagerer Johannes og vil ikke døbe Jesus.

”Jeg trænger til at blive døbt af dig, ” siger Johannes.

For Johannes ved godt, at Jesus er mere end ham, mere end en profet, mere end en røst der råber i ørkenen.

Så det forekommer Johannes langt mere rigtigt, at det er Jesus der skal døbe menneskene og herunder ham selv, Johannes.

Men Jesus ser det anderledes.

Han tænker ikke i hierarki eller i over- og underordningsforhold. Han mener heller ikke, at dåben er noget vi skal gøre os fortjent til. Noget vi skal præstere.

På den måde adskiller dåben sig fra alle andre optagelsesritualer her i verden.

Der skal ikke præstere noget.

I dåben anerkendes det, at man tror på Gud som skaberen, Jesus som hans søn og repræsentant her på jord og på helligånden som fællesskabet mellem døbte.

x

Der kan blandt teologer være strid om, hvornår vi bliver kristne i dåben. I gamle dage i missionske kredse skulle man have mødt Jesus, oplevet en omvendelse, før man var rigtig kristen. Da var dåben ikke nok.

Jeg, og de fleste i dag, mener at det sker ved dåben.

Når vi har døbt det lille barn her i kirken og tre gange øst vand over hovedet på barnet, siger præster, at barnet nu er ”genfødt ... ved vand og Helligånden”.

Man kalder det genfødslen.

Altså en slags anden fødsel, men ikke biologisk ud af mors liv, men åndelig gennem fader, søn og helligånd.

X

Men også dette kan diskuteres.

I en af de salmer, som jeg skrev i efteråret, skriver jeg:

*Menneske, du fødes lille
af en mor som gerne ville
ha' dig i sin krop.
Dier så du kan få føde,
Som et dyr du verden møde.
Skriger gerne op.*

*Menneske til dåben bæres,
som Guds barn du højt skal æres.
Ikke mer natur.
Lærer godt og ondt at kende,
ansvar har til verdens ende.
Nu er du kultur.*

En bekendt meldte sin uenighed og mente, at vi var Guds børn fra fødslen. Det er vi også, ligesom alle dyrene også er Guds skabninger, Gud har som bekendt mindste orm nær.

Men alligevel er dåben det kristne symbol på, at mennesker overskrider naturen, genfødes ind i det menneskelige samfund, hvor der er ondt og godt.

Naturen kender kun til drifter. Og katten, som også er en Guds skabning, får ikke samvittighedskvaler af at pine og spise musen.

x

Derfor er der også en tæt sammenhæng og mening i, at vi ved dåben spørger gudfar eller gudmor ud fra trosbekendelsen.

Og som bekendt begynder trosbekendelsen ekstremt dramatisk med at skulle tage afstand fra djævelen og al hans væsen og alle hans gerninger. Forsagelsen, kalder man det.

Det har tit forarget mange, at vi spørger et lille, tilsyneladende uskyldigt barn om det tager afstand fra Djævelen. Det kunne lyde som exorcisme!

X

Lad mig fortælle en lille historie med lokale rødder:

I 1780'erne kom en ung teologisk kandidat, Henrik Georg Clausen, til Halsted Kloster som huslærer, senere, i 1798, blev han kapellan i Maribo-Hillested og kom så i 1797 til København som præst og senere stiftsprovst ved Københavns Domkirke.

Han er i dag mest kendt som sin søns far, sønnen H. N. Clausen, blev professor i teologi og voldsomt udskældt af Grundtvig.

Men som præst i Kbh. var far-Clausen påvirket af rationalismen, som syntes at djævelen var et levn fra overtroisk fortid. Fornuftige mennesker tror ikke på godt og ondt, men kun på viden og uvidenhed.

Så derfor ændrede H.G. Clausen egenmægtigt på dåbsritualet ved Københavns Domkirke, og spurgte i stedet for "Forsager du Djævelen", men "Forsager du synden og alt ondt".

Clausen var i trit med tiden, den svenske kirke afskaffede forsagelsen i trosbekendelsen ved dåben i 1811. Den anglikanske og reformerte kirke har den heller ikke med.

Den oprindelige oldkirkelige apostolske bekendelse indeholder heller ikke forsagelsen af Djævelen.

At vi har den med, skyldes i høj grad Grundtvig.

X

Og en gang skulle en af Grundtvigs unge disciple have sit barn døbt af H.G. Clausen i domkirken og faderen svarede frejdigt nej, da han blev spurgt, om han forsagede synden og alt ondt. For han ville have de rigtige ord sagt. Ville have djævelen.

Og det end med, at stiftsprovsten måtte give sig.

X

Og så kommer det med barnedåben, at vi døber børn og ikke som voksne.

Igen er det for at understrege, at dåben er uafhængig af fortjeneste. Man skal ikke præstere noget. Det er en gave, en mulighed, en indre identitet som gives barnet.

x

Johannes døberen selv var en profet, der levede i ørkenen. Han var en streng mand, der prøvede at leve rent efter religionen og altid gøre det rigtige. Han fastede og han gik klædt i kameluld og levede af græshopper. En fanatiker ville vi sige i dag.

Og det er næppe tilfældigt, at det netop er Johannes som Jesus opsøger, som den yderste kontrast til ham selv, og beder Johannes om at døbe ham.

Jesus var ikke fanatiker, for ham var fasten ikke afgørende, levevisen ikke kriteriet på sand religion, Guds frelse kom ikke af hvad man spiste eller hvordan man gik klædt.

Helt modsat Johannes Døberen.

Så dåbshandlingen i Jordanfloden er også mødet mellem den strenge, fastende og græshoppe-ædende Johannes – man kan ikke andet end forestille sig ham som noget vild og voldsom i sin ørken – og så Jesus, der kommer til ham og mod Johannes' egen vilje ønsker at blive døbt af ham.

Det er ophævelsen af hele Johannes' verden.

Det er det ny testamente, det nye vidnesbyrd, det nye budskab, der er på vej.

x

Og vi skal ikke bestå eksamener eller aflægge prøver for at blive kristen, vi skal ikke anstrenge os eller udholde smerter, vi får ingen ar, tatoveringer eller mærker af det.

Selv hvis man vil spare kirkeskatten og melde sig ud af folkekirken, er man stadig barnedøbt og det kan ingen tage fra én.

x

Dåben giver en identitet til den enkelte, som ikke er synlig udadtil, men som virker ind ad til, i sjælen, i hjertet, i ånden. Den kan slumre i mange år, ja måske hele livet, og bliver måske først aktuel til sidst i livet, når vi skal herfra, og får en kristen begravelse.

x

Dåben er sammen med nadveren det helligste vi har i vores kirke. Vi har to sakramenter. Dåben er det ene.

Derfor er dåben hellig.

Og som vi hører i teksten går den direkte tilbage til Jesu egen dåb i Jordanfloden.

AMEN